

Glimt af en landsbypræsts dagbog

TORBEN RECHENDORFF | 1. september 2011 01:01

Præstehistorie Min farfar var en ganske almindelig præst i dette begrebs allerbedste forstand. Han blev hverken provst eller biskop, han figurerer ikke i kirkehistorien og har ikke lagt vægtige teologiske afhandlinger bag sig. Det er i morgen 150 år siden, han blev født, skriver tidligere kirkeminister Torben Rechendorff i denne kronik

TIDLIGT I MIN TILVÆRELSE affandt jeg mig med, at min farfar hed Victor Emanuel Rechendorff. Men hans første navn forekom mig mere ejendommeligt. For i virkeligheden stod der på hans breve pastor Emer Victor Emanuel Rechendorff. Først lidt senere gik det op for mig, at han ikke hed Emer, men var emer det vil sige emeritus.

LÆS OGSÅ: [Nordens præster er en rød race](#)

Jeg har kun kendt min farfar som emer. Men jeg har hørt meget om hans

lange og gode liv. Jeg har tilmed flere gange læst hans håndskrevne erindringer med titlen Svundne dage. De står fortsat på min reol. Og jeg har naturligvis fra min far og hans tre søskende hørt masser af enkeltheder om min farfar. Han var en ganske almindelig præst i dette begrebs allerbedste forstand. Han blev hverken provst eller biskop, han figurerer ikke i kirkehistorien og har ikke lagt vægtige teologiske afhandlinger bag sig.

Da han sammen med min farmor i 1931 flyttede til pensionisthjemmet i Birkerød, fastholdt han begrebet studereværelse. Det var fyldt med bøger, breve og billeder. Væggen var prydet med et udvalg af hans lange piber. Sammen med mine forældre boede jeg i den anden ende af Birkerød, så kontakten med både ham og farmor var tæt, indtil de døde i 1950'erne. I morgen er det 150 år siden, min farfar blev født. Underligt og nok så tankvækkende at have kendt et menneske, som så dagens lys for 150 år siden.

Jeg springer hans herkomst, barndom og ungdom over. Konstaterer blot, at han var københavner, født den 2. september 1861 som søn af en guldsmed. I efteråret 1886 var det slut med hovedstaden: Den 6. oktober 1886 forlod jeg København for at rejse til Jelling. Hans første embede var kapellan i Jelling-Hover Sogne, samtidig med at han underviste på Jelling Seminarium, særlig i Gl. Testamente, der krævede en del forberedelse. Han får et par værelser hos sognepræsten, hvor han også får kosten. Den månedlige hyre er 100 kroner.

Uden ægtefælle går det ikke. Jeg er stadig i besiddelse af det frierbrev, min farfar skrev til farvemester Andersens datter Sophie i Svendborg den 8. februar 1887: ... men en trofast hustru ved min side vil (det føler jeg) være en hjælp i gjæringen, som ikke kan skattes højt nok. Samme dag sender han et brev til farvemesteren: Hvis hun siger ja, lægger jeg dernæst sagen i Deres og Deres hustrus hånd og beder dem også tale et afgørende ord med i en så alvorlig sag. Både Sophie og farvemesteren er med på idéen, og den 24. januar 1888 bliver min farmor og farfar viet i Vor Frue Kirke i Svendborg. Jeg var med til deres diamantbryllup den 24. januar 1948.

Embedet i Jelling-Hover bliver kortvarigt og slutter i april 1889, hvor min farfar udnævnes til sognepræst i Aastrup-Starup ved Ribe. Inden udnævnelsen har han lagt vejen rundt om Kultusministeriet og hos minister Jakob Scavenius fremført sit ønske om det nye embede. Ministeren med-

delte, at det ikke kunne lade sig gøre. Men ikke desto mindre kom min udnævnelse til Aastrup-Starup den 10. april.

I sin erindringsbog går min farfar ned i mange detaljer. Af sine sognebørn har han følgende signalement: Efterhånden lærte jeg befolkningen nærmere at kende. I social henseende var der en vis lighed, idet alle var bønder og sagde du til hinanden. Flertallet var indfødte, men i Aastrup Sogn fandtes også en del sønderjyder, som var flyttet til efter 1864.

Efter ni gode år søger og får han embedet som sognepræst i Dover-Venge ved Silkeborgsøerne i august 1898. Min farfar drager straks på besøg i sognene. Ikke mindst den nye præstegård i Svejstrup skal besigtiges: Præstegården gjorde ikke noget særligt tiltalende indtryk på mig, til trods for at den kun var 10 år gammel. Midt i gården bag en kampestensmur lå møddingen ...

Præsten må på egen hånd flytte til det nye embede og efterlade familien i det gamle sogn. Årsag: Deres næst yngste barn min far var alvorligt syg: En af præsterne, som gjorde vacancetjeneste, mens embedet var ledigt, så med betænkelig mine på ham, rystede på hovedet, som om han mente, der ikke var meget håb. Det var der. Han blev 81!

Kort efter skriver farfar: Den næste dag tog vi så med toget til Alken Station, hvor pastor Jensens Karl Andreas holdt med en charabanc og kørte os alle inklusive en kanarie fugl i bur op til Svejstrup Præstegård, der nu skulle være vort fremtidige hjem i 33 år.

Hver eneste dag ser jeg på et dejligt fotografi af min farfar foran alteret i Dover Kirke. Altertavlen er et smukt maleri forestillende Jesus, der taler til Marta og Maria. Den er måske lidt naiv. Ej heller malet af nogen berømt kunstner, men af lærer N. Jensen fra Boes! Var forbi forleden for at sikre mig, at den er uændret. Det er den, men den skal restaureres, stod der i kirkebladet. Pas nu på den!

Som nævnt indeholder min farfars erindringer talrige meget detaljerede redegørelser om et sognepræsteliv i årene 1898-1931. Skolerne, som han naturligvis var tilsynsførende med, omtales således til mindste detalje.

Knap er præstefamilien kommet nogenlunde i orden det nye sted, før der indløber en alarmerende efterretning: Biskop Clausen fra Aarhus ville komme på visitats i pastoratet. Torsdag eftermiddag kørte jeg så over og

hentede biskoppen, jeg havde et par rolige heste for vognen, og han var temmelig bange for at køre, men alt gik dog godt. Så går det ellers over stok og sten med besøg på alle skolerne, overhøring af konfirmanderne og gudstjeneste i Dover Kirke, hvor jeg prædikede og katekiserede med de mødte børn, derefter talte biskoppen over ordet Hvad er et menneske, at du kommer ham i hu.

Visitatsen endte dramatisk: Da bis-pen endelig mandag morgen kom ind, havde han i nattens løb fået, hvad man plejer at kalde et regulært blåt øje, hvordan det var sket, vidste han ikke.

Strukturændringer hører ikke kun vores tid til. Efterhånden voksede Ry Stationsby, der var en del af Dover Sogn, og ønsket om en kirke dér tog mere og mere form. Min farfar var i forreste linje i arbejdet med den nye kirke: En ugentlig eller månedlig indsamling af små bidrag blev sat i gang, en byggekomité blev nedsat og ansøgning til kirkeministeriet afsendt. Og omsider blev de fornødne penge til opførelsen af en kirke bevilget. I sommeren 1909 blev den indviet af biskop Sørensen, Aarhus.

I løbet af 1913 rejste sig en stemning i Venge Sogn for at gøre dette selvstændigt. Der blev foranstaltet underskriftsindsamling og etableret kontakt til kirkeministeren, der så med velvilje på sagen, og med virkning fra den 1. januar 1914 blev Venge Sogn selvstændigt. En søndag i slutningen af januar holdt jeg min afskedsprædiken derovre og fik et lille offer på 65 kroner af mine tilhørere.

På den tid dukker mange problemer op: Verdenskrigens udbrud i 1914 skaber utryghed, og ved dens afslutning kom den såkaldte spanske syge med ængstelse og sorg til mange hjem, der hvilede et tryk over alle, det var som at vandre i dødens skygge, ingen vidste, hvornår den kom, og det var særlig de unge, det gik ud over. I sognet døde ikke så få, og det var trist at skulle stå ved disse kister og tale til de efterladte.

I efteråret 1931 er det slut. Skanderborg Avis har den 24. oktober en to-spalter med dækningen af afskedsfesten for det afholdte præstepar. Min farfar slutter aftenen af med disse ord: Jeg har prøvet på at være trofast i min gerning over for denne menighed, og jeg har svært ved at sige farvel.

Men farvel sagde de. Den 3. november 1931 flytter de ind i huset i Birkerød. Til en god pensionisttid på næsten 20 år med nærkontakt til de fire

børn og tre børnebørn. Min farfar døde den 15. december 1950 og ligger begravet på Birkerød gamle kirkegård.

Jeg lægger vejen forbi i morgen.

Torben Rechendorff (K) er tidligere kirke-minister

Kristeligt Dagblad
Synes godt om

31.556 personer synes godt om [Kristeligt Dagblad](#).

Facebook - socialt tilføjesprogram

© 2015 Kristeligt Dagblad, Vimmelskaftet 47, 1161
København K | Telefon: 33 48 05 00
Abonnement: 33 48 05 05 | Annoncer: 33 48 05 00 | Læs
mere om [ophavsret](#) og [persondatapolitik](#)